

NA KRAJI ZMĚNY

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ | PODZIM 2020 | PIRATSKELISTY.CZ | PIRATI.CZ | NEPRODEJNÉ

STRANA 2

Martina Dušková: Děti nemohou za to, do jaké rodiny se narodí

STRANA 3

Rozhovor se Zuzanou Klusovou: Koronakrize na Karvinsku

STRANA 4-5

Jak Piráti v kraji pracují a koho vysílají do Senátu

STRANA 6

Jan Kunze: Umění a kultura pomáhají spojovat lidi

STRANA 7

Komentář ke skokanským můstkům ve Frenštátě pod Radhoštěm

STOJÍME NA KRAJI ZMĚNY. VYUŽIJME KRIZI JAKO PŘÍLEŽITOST K TRANSFORMACI REGIONU

Proměna. Transformace. Bohatství příležitostí. Když jsme přibližně před rokem začali formulovat vizi Moravskoslezských Pirátů do krajských voleb, tato slova s námi nejvíc rezonovala. To ještě nikdo netušil, co přijde. Covid-19 obrátil naruby nejen náš kraj, ale celý svět. Koronavirová krize nás všechny zastihla nepřipravené. Bylo nutné se rychle přizpůsobit. Ukázalo se,

Zuzana Klusová (1985) je lídryní Pirátů v Moravskoslezském kraji, první místopředsedkyně krajského sdružení, zastupitelkou v Karvině a pracuje zároveň jako regionální asistentka pirátských poslanců. Vystudovala mediální studia a žurnalistiku v kombinaci se sociální politikou na Masarykově univerzitě. Už osmým rokem pracuje ve vedení spolku S.O.S. Karviná, který hájí zájmy obyvatel Karviné a ochrany přírody při rozšiřování těžby černého uhlí pod městem. Právě téma životního prostředí a udržitelnosti v kontextu probíhající 4. průmyslové revoluce je podle ní klíčem k proměně Moravskoslezského kraje.

že schopnost rychle se přizpůsobit bude v budoucnu klíčová nejen pro restart našeho kraje, ale také pro každého z nás. Témata, se kterými jdeme do voleb, teď ještě nabývají na intenzitě a naléhavosti.

Beru současnou krizi jako příležitost. Stojíme NA KRAJI ZMĚNY. Odvážně vykoučujeme cestu transformace a udržitelnosti, na jejímž konci bude chytře propojený, zdravější a bohatší kraj. Bohatstvím nemáme na mysli jen finance, ale také přírodní bohatství, bohatství příležitostí a vzdělanou společnost. Jako lídryně jsem ráda, že naši kandidátku tvoří opravdové osobnosti, i když ne vždy mediálně známé. Všichni jsou aktivní

v občanském životě a politické práci, řada z nich už léta funguje na komunální úrovni.

Na čele kandidátky mi budou krýt záda Ostravák Arnošt Židek, ředitel základní školy a spoluzakladatel Math Support Centre pro výuku matematiky na VŠB-TUO, Jan Nezhyba, havířovský zastupitel a specialista pro oblast životního prostředí, Jiří Demel, IT manažer z Příboru a dlouholetý člen krajského předsednictva, a Leonard Varga, frýdeckoměstský zastupitel s odpovědností za gesci dopravy.

Moje volební motto „Vydoluju z kraje to nejlepší“ chci naplňovat zodpovědně, systematicky a krok za krokem. Tím prvním krokem

jsou vaše hlasy. Zbytek najdete v našem volebním programu na stránce nakrajizmeny.cz. Děkuji vám za podporu.

Zuzana Klusová
lídryně kandidátky v MSK

Zjistěte více na našem krajském webu nakrajizmeny.cz

REKORDNÍ INVESTICE DO OPRAV MĚSTSKÝCH BYTŮ SE OSTRAVĚ VYPLATÍ, MŮŽOU ZVRÁTIT TREND ODLIVU LIDÍ

V centru Ostravy vzniklo letos několik nových městských bytů. Jak? Díky přestavbám prázdných nebytových prostor, do kterých se pustil pirátský místostarosta David Witosz. Zatímco jiná města investice kvůli koronavirové krizi stopla, centrální ostravský obvod naopak jede na plné obrátky. Jen za prázdniny tady dali k dispozici nájemníkům 36 nově zrekonstruovaných městských bytů s průměrným vysoutěženým nájemným 92 korun na metr plochy. Celkově je průměrný nájem v ostravských městských bytech pouhých 67 korun.

„Od našeho nástupu na radnici centrálního obvodu Ostravy jsme navýšili investice o 15 milionů za rok. Většina směřovala právě do přestavby nebytových prostor a rekonstrukcí bytů. Díky tomu doslova trháme rekordy v obsazenosti městských bytů. Tím majetek zhodno-

cujeme. Protože některé nebytové prostory byly kvůli nevalnému stavu prázdné třeba od roku 2013. I když si někdo může myslet, že když je něco prázdné, nejsou s tím náklady, tak to se plete. Jenom na fond oprav radnice platila 20 korun za metr čtvereční, tedy až 50 tisíc ročně za něco, co vůbec nevyužívala. Takže teď se díky investicím dostaneme z minusových čísel do plusových,“ vysvětluje David Witosz, místostarosta v Moravské Ostravě a Přívozu.

„Věřím, že právě dostupné kvalitní bydlení je klíčem k zastavení odlivu lidí nejen z Ostravy, ale z celého kraje. Ačkoliv Praze nemůžeme konkurovat výší mezd, když zaplatíme výrazně nižší náklady na bydlení i život, nakonec můžeme vyjít lépe. Mám radost z toho, jak rychle a dobře namířili městské investice mí ostravští kolegové. Náměstkyně pro školství Andrea Hoffmannová

přišla s výjimečným projektem na výstavbu haly pro míčové sporty, který propojuje soukromé a veřejné investice. A právě tento model u nás zatím spíše ojediněle vyzdvihuje nejen Evropská unie, ale i ekonomové. Nejde totiž jen o to utratit dotaci a něco postavit, ale zajistit

také udržitelnost,“ dodává lídryně Pirátů v kraji Zuzana Klusová. Pokud jsou investice návratné, vydělávají městu další prostředky pro rozvoj.

Mediální odbor MSK

Andrea Hoffmannová a David Witosz

ZUBAŘI DOŠLI. PROČ VÁS ODMÍTÁJÍ PŘIJMOUT A KDO POMŮŽE?

„Nevíte, který zubař ještě přijímá?“ Otázka s velkým O, která se pravidelně objevuje na facebookových skupinách snad v každém městě v Moravskoslezském kraji. Pisatel se bohužel většinou kloudné rady nedočká. Stejně jako se rady nedočká, když zavolá na zdravotní pojišťovnu nebo začne obvolávat přímo jednotlivé ordinace. Zubaři zkrátka došli. Je jich ale skutečně tak málo, nebo je pes zakopaný jinde?

Ze statistik kupodivu vyplývá, že počet úvazků zubařů v Česku se ve skutečnosti zvyšuje. V průměru by tedy měli mít méně pacientů než před deseti lety. Přesto hlásí plno.

„Důvodů je několik. Lékaři se soustřeďují do velkých měst a bohatších regionů. Právě tam si totiž lidé za bezvadný chrup štedře zaplatí. Za běžné úkony, jako je vytržení zubu nebo plomba, dostanou od pojišťovny daleko méně. Část pracovní doby tedy zubaři věnují tzv. estetickým zákrokům, třeba bělení zubů. Někteří smlouvu s pojišťovnami dokonce neuzavřeli vůbec a veškeré výkony si tak pacient musí zaplatit z vlastní kapsy. Ošetření jdou do desetitisíců. Přesto nemají o klienty nouzi. Ztráta z ošetřování pouze na pojišťovnu, kdy za péči neplatí lukrativní pacienti, je asi milion ročně i více. Vybavení moderní ordinace přitom vyjde na několik milionů a provozní náklady také nejsou malé,“ vysvětluje situaci Hana Ančincová (Piráti), odbornice na financování zdravotnictví a lídryně Pirátů ve Zlínském kraji.

Co dělat, když nemůžete najít zubaře? Navštivte webové stránky <https://nedostupnapece.mzcr.cz/>.

Nutno dodat, že každý pacient v Česku má na péči nárok ze zákona. Sehnat vám ji přitom musí zdravotní pojišťovna, která inkasuje vaše peníze. Kdyby pojišťovna povinnost zajistit dostupnou péči klientovi zanedbala, hrozila by jí pokuta až 10 milionů korun. Někdy se ovšem může stát, že lékaře nemá nasmlouvané vaše pojišťovna, ale jiná ano. To je třeba prověřit.

pokračování na straně 7

ŠANCE ZMĚNIT BUDOUCNOST LEŽÍ V REGIONECH.

Piráti zlepši řízení krajů

Předseda Pirátské strany Ivan Bartoš

Krajské volby připomínají pohádkovou Popelku – ve srovnání s prezidentskými a sněmovními sestrami jsou přehlíženy a hrají tak roli podceňovaného otlučánka. Ve skutečnosti

ale skrývají potenciál, který je třeba pochopit a využít. V pohádce k tomu stačil stříviček, v realitě je třeba ukázat, o čem kraj rozhoduje a jak ovlivňuje každodenní život lidí.

Piráti mají v plánu otevřít vedení kraje občanům, zveřejnit dosud utajované smlouvy a informace a udržet úzký kontakt s lidmi a jejich problémy. V tom spočívá význam hesla „Šance změnit budoucnost“. Potřebujeme vědět, jakou budoucnost naši obyvatelé chtějí a dáváme příležitost se na její podobě podílet.

Vysvětlovat význam krajské politiky je dnes důležitější, než kdy jindy. V regionech těžce pocítili dopady pandemie a chaotických opatření s tím spojených. Tyto problémy se musí řešit hned o to spíš, že řada lokalit byla dlouhá desetiletí zanedbávaná. Lidé se potýkají se složitou dostupností bydlení, zdravotní péče, kvalitního školství i dopravní infrastruktury. Nezapomeňme devastaci krajiny, problémy spojené s nedostatkem slušně zaplacené práce, a mohl bych ve výčtu pokračovat.

Poznejme silné stránky svého kraje

To přitom mohou a měla by řešit právě krajská zastupitelstva, pokud v nich budou lidé s opravdovým zájmem o region, kompetentní a ochotní

naslouchat odborníkům. O to víc mě těší, že za Piráty nasazujeme do volebního klání inspirativní kandidáty, kteří se léta věnují rozvoji svých krajů, zlepšují tak životní podmínky pro sebe i druhé. Proto také dobře znají silná i bolavá místa. Volební programy Pirátů charakterizuje, že jsou konkrétnímu kraji ušité na míru.

Vystavte červenou nefungujícím úředníkům

Změna vyžaduje aktivní spoluúčasť občanů, kteří jediní mohou vystavit červenou kartu nefungujícím zastupitelům. Všem těm, kteří by si slova jako „digitalizace, transparentnost nebo chytrá řešení“ museli najít ve slovníku.

Provázanost krajské, komunální a celostátní politiky logicky předpokládá úzkou spolupráci jednotlivých částí státní správy. Jako Piráti jsme na takové propojení jednotlivých pater zvyklí a orientujeme se v něm tak, že se nám daří prosazovat své programové body i z opozice. Nepochybuji, že i ve vedení krajů jsme schopni realizovat potřebné změny.

Ve stejném stylu máme v úmyslu přenést naše zkušenosti na úroveň vedení krajů. Lepší budoucnost se totiž sama nevybuduje, šanci na ni musíme takřka říkající popadnout za pačesy.

Pojďme na to.

Ivan Bartoš

předseda Pirátské strany, poslanec

Namiř chytrý telefon nebo zamiř na web hub.pirati.cz a projed' se pirátským městem budoucnosti.

MARTINA DUŠKOVÁ: DĚTI NEMOHOU ZA TO, DO JAKÉ RODINY SE NARODÍ. CHCI ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI PRO VŠECHNY

Dlouhodobě se věnuje sociální tematice a vzdělávání a může tak potvrdit, že tyto oblasti k sobě mají blíže, než si možná někteří z nás myslí. Sociální pracovnice Martina Dušková je přesvědčena, že úroveň našeho vzdělání bohužel závisí do velké míry na tom, kde a komu se narodíme. Potvrzují to nejen dostupná data a studie, ale také její zkušenosti z terénu. Podle Martiny by ale naopak vzdělávání mělo pro děti představovat šanci změnit budoucnost. Teď kandiduje za Piráty do krajského zastupitelstva a jako jednu z nejdůležitějších priorit pro Moravskoslezský kraj vidí právě snižování regionálních rozdílů. Ve svém komentáři se Martina zamýšlí nad tím, jak toho dosáhnout.

zázemí, tím horší výsledky) a prohlubují se rozdíly v pojetí vzdělávání i v jeho kvalitě.

Prakticky to znamená, že žákovi se dostává kvalitou jiného vzdělání, pokud se narodí v Ostravě, nebo v Praze. Pokud nevyřešíme tento základní problém, jen těžko můžeme čelit dalším a náročnějším výzvám, které nám chystá dynamicky se měnící postmoderní společnost. Není to lehký úkol, pro mě je ale zásadní věnovat mu čas a energii, často totiž při identifikaci priorit ty náročnější problémy propadávají dolů, protože na ně nezbývá čas a porozumění. Jsem ráda, že v našem kraji máme jako Piráti silnou pozici na komunální úrovni právě v oblasti školství. Ostravská náměstkyně primátora pro školství a sport Andrea Hoffmannová, porubský místostarosta pro vzdělávání Martin Tomášek nebo 1. náměstkyně primátora Opavy Hana Brňáková, která má v gesci školství – ti všichni udělali na radnicích velký kus práce. Kromě řady projektů a inovací, které v oblasti školství zavádějí, nezapomínají ani na provázanost sociálního znevýhodnění

a kvality vzdělávání. Je to ale běh na dlouhou trať.

Na nerovnosti mezi kraji ukazují také závěry měření žákovských znalostí. Potvrzují, že v určitých krajích dochází ke statisticky významně horším výsledkům, než jakých by tito žáci dosáhli například v Praze i navzdory ekonomickému, sociálnímu a kulturnímu statusu žáků. To bohužel potvrzují i data z našeho regionu, žáci z Moravskoslezského kraje patří k horšímu průměru.

V našem kraji navíc převládá nabídka odborného vzdělávání oproti všeobecnému vzdělávání. V rámci struktury odborného vzdělávání pak převažují obory s výučním listem oproti těm s maturitou, což opět vnímám jako alarmující rozdíl mezi kraji, který vede jediné k nárůstu nerovnosti ve společnosti. A tady mě napadá, jestli není důležitější a rozhodující právě délka vzdělávání než jeho odborné zaměření. Z dat úřadů práce víme, že na počet nezaměstnaných vyučených má vliv mimo jiné nízká úroveň vzdělání lidí s výučním listem, která omezuje jejich

možnosti výběru povolání. A ani čerstvě vyučení nemohou ihned po vyučení najít práci. Argumentovat lze tedy i ekonomicky: když části dětí poskytujeme kvalitnější vzdělávání, na druhé straně se vyprofiluje skupina s nízkou úrovní vzdělání, která potažmo zvyšuje nezaměstnanost. Tito lidé nepřispívají ekonomice, naopak zatěžují sociální systém. Míra dosaženého vzdělání,

(ne)zaměstnanost a chudoba tak vytvářejí bludný kruh, který se replikuje v dalších generacích. Ukazuje se nám tak, že každé společnosti se daří tak dobře, jak vzdělaná je její nejméně vzdělaná část.

Jana Ožanová,
Martina Dušková

V České republice roste socioekonomická nerovnost a rozdíly se projevují zejména regionálně. Musíme se zaměřit na podporu příležitostí v nejvíce postižených krajích, mezi které se bohužel řadí i kraj Moravskoslezský. Přála bych si, aby náš kraj byl do budoucna místem, kde se příležitosti koncentrují. Místo toho se ale zatím v některých regionech koncentrují spíše vyloučené lokality, které jsou živnou půdou pro prohloubení různých forem chudoby a sociálního strádání.

Jako nejpálčivější problém v tomto kontextu vnímám české školství, které přímo generuje sociální nerovnosti, a tak se i stalo, že Moravskoslezský kraj má třetí nejhorší výsledky ve vzdělávání. Mezinárodní šetření jako PISA od OECD, zjišťování České školní inspekce nebo výsledky CERMATu ukazují, že se zvětšuje rozdíl mezi výkony českých žáků v závislosti na jejich socioekonomickém zázemí (ve smyslu čím horší

Úroveň nejvyššího dosaženého vzdělání závisí v Česku velkou měrou na tom, v jaké rodině se dítě narodí. Podle analýzy Českého statistického úřadu a Fakulty informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické má více než polovina obyvatel shodné vzdělání s rodiči. Největší shoda ve vzdělání rodičů a dětí je tam, kde rodiče mají základní či středoškolské vzdělání bez maturity, popř. oba rodiče mají maturitu. Podle zmíněné analýzy je chudobou ohroženo pouze 1 % rodin, v nichž mají oba rodiče vysokoškolské vzdělání. Naproti tomu chudobou je v ČR ohroženo 15 % rodin, kde rodiče, převážně v sociálně vyloučených lokalitách, mají základní či střední vzdělání bez maturity.

KORONAKRIZE NA KARVINSKU: VĚCI SE DAJÍ ROZHÝBAT, I KDYŽ NEJSTE VE VEDENÍ MĚSTA, KRAJE, ANI STÁTU

Pirátko z Karviné Zuzana Klusová

Zatímco stát kvůli koronavirové krizi vypnul ekonomiku, zavřel školy i malé obchůdky, situaci horníků ve státních dolech OKD dlouhé měsíce nikdo neřešil. Horníci přitom společně každý den jezdili namačkaní v kleci, několik desítek se jich najednou sprchovalo, a trávili spolu spoustu času v uzavřených vlhkých a prašných prostorech, které lze jen obtížně dezinfikovat. Na potenciál lokálního ohniska v OKD upozorňovala karvinská zastupitelka Zuzana Klusová už na začátku první vlny, v březnu 2020. Vláda ani hejtman ji ale neposlouchali a blahosklonně Zuzce vzkazovali, ať si své rady nechá pro sebe. Brzo se bohužel ukázalo, že Zuzka má pravdu a vláda byla nucena konat. Pozdě, protože problém OKD přerostl v problém celého Karvinska a následně i kraje.

Zuzko, dnes jsi silným hlasem za Karvinsko. Jak se stalo, že ses začala zabývat situací horníků v OKD?

Jako rodačka z Karviné mám mezi horníky řadu přátel. Když vláda vyhlásila nouzový stav, ptala jsem se, zda mají obavy z šíření nákazy a jaké společnost OKD udělala opatření, aby je ochránila. Když mi začali detailně popisovat, v jakých podmínkách pracují, bylo mi jasné, že takový provoz je časovaná bomba.

Co všechno jsi pro karvinské horníky ve spojení s koronakrizí udělala?

Nejdříve jsem na rizika upozornila krajskou hygienickou stanicí a OKD, pak také hornické odbory. Odpověď byla ale velmi vágní. Opatření prý jsou dostatečná a dál je to už na osobní odpovědnosti jednotlivců. V březnu jsme zaslali otevřený dopis přímo premiérovi Babišovi a hlavnímu epidemiologovi Romanu Prymulovi. Vyzývali jsme k dočasnému přerušení provozu, pokud nelze zajistit bezpečnost. Odpověď sice přišla, ale byla v zásadě stejná jako ty předchozí: „Opatření jsou dostatečná, zaměstnavatel je konzultuje s hygieniky a dál je to na osobní odpovědnosti jednotlivce.“

Hned pár dní poté se objevily první případy nákazy na Dole Darkov.

Jak náročné bylo prolomit ledy, aby se tvým hlasem někdo zabýval?

Když počet nakažených horníků dál rostl, ale nic se nedělo, rozhodli jsme

se zaslat další dopis ministryni financí Schillerové. OKD je státní podnik, jeho akcie vlastní PRISKO, a to řídí právě ministerstvo financí. V dopise jsme opět upozorňovali na rizika šíření koronaviru v dolech a potenciální hrozbu pro celé Karvinsko. Požadovali jsme plošné testování zaměstnanců všech dolů, aby se černému scénáři včas předešlo. Na tento dopis už jsme ale nedostali odpověď vůbec.

Znovu jsem se tedy dotazovala krajské hygienické stanice. Tentokrát už mi tam výslovně odmítli dotazy zodpovědět. Když se v sousedním Polsku nakonec uzavřelo všech 12 dolů a zaměstnanci zůstali doma se 100 % náhrady mzdy, bylo jasné, že provoz přerušit lze, jen se do toho OKD, vládě ani hygienikům prostě nechce. Potřebovala jsem celou věc rychle dostat do médií a také do Sněmovny, než z toho bude velký průšvih, na který doplatí celý region. Hejtman kraje i primátor města Karviná mě místo řešení situace obviňovali z šíření poplašných zpráv.

Nakonec se situací Sněmovna musela zabývat, a to i díky iniciativě Pirátů. Jak se to stalo a jak funguje spolupráce pirátských politiků od obcí až po Parlament?

Sebrala jsem se a jela do Prahy požádat o pomoc pirátské poslance. Obrátila jsem se na poslance Lukáše Černošského z našeho kraje a Olgu Richterovou. Olga se zeptala na Zdravotním výboru, proč mi nebyly poskytnuty informace ohledně OKD. Hlavní hygienička slíbila, že odpovědi zašle. Ani po několika urgencích se tak ale nestalo. Olga Richterová tedy interpelovala ministra zdravotnictví ve Sněmovně, dostalo se jí ovšem ze strany vládních poslanců pouze nevybíravých slov o tom, že žádný problém není, situaci zvládají a nepotřebují rady od Pirátů.

Vzhledem k tomu, že se situace na Karvinsku dále zhoršovala a nakažených přibývalo po stovkách, rozhodli jsme se iniciovat mimořádnou schůzi Sněmovny k situaci na Karvinsku a uspořádat tiskovou konferenci. Já jsem novinářům

popsala situaci v Karviné i kroky, které jsem ve věci podnikla. Olga Richterová, Jakub Michálek a Ivan Bartoš pak představili hlavní požadavky na vládu.

Všechno zkrátka zafungovalo přesně tak, jak by mělo. Situaci jsem řešila nejdříve lokálně jako zastupitelka, a když nešlo postupovat dál, předala jsem věc poslancům. Ti pomohli s medializací a návrhy řešení na úrovni vlády.

V čem dle tvého názoru vláda a kraj selhali?

Nefungovala a stále nefunguje chytrá karanténa. Ještě na konci července se vládě nepodařilo zajistit ani takovou banalitu, jako je zaslání SMS o výsledku každému testovanému. Nebyl dostatek testovacích kapacit, nedokázali účinně ochránit zdravotníky, natož horníky. Doly nebyly zavřeny včas, zaměstnanci nebyli včas plošně otestováni a státní podnik OKD se o zaměstnance nepostaral, ačkoli se nakazili v práci. A to vinou pochybení vlády, hygieniků i OKD.

Komunikace selhala na všech frontách, problém se dlouho tutlal a dokonce i starostové obcí se informace dozvídali nejdříve z médií. Zaměstnanci OKD ani dodavatelských firem nevěděli, zda a jak dostanou zapláceno. Řada zaměstnanců dostává totiž v základu pouze minimální mzdu a zbytek výplaty pak v různých dietách, bonusech nebo příplatcích. Někteří tak zůstali nemocní doma s 8 tisíci, aniž by věděli, zda se vůbec do práce ještě vrátí. Spolu s analytikem Pirátů Januszem Koniecznym jsme proto zjišťovali u jednotlivých firem, jak zaplatí svým lidem.

Když to shrnu, bylo tedy potřeba zlepšit komunikaci směrem k občanům i samosprávám, dopracovat chytrou karanténu, navýšit testovací kapacity a udělat pořádek v datech. Dlouho jsme volali po zprovoznění funkčního pandemického „semaforu“, tento náš návrh nakonec

vláda po třech měsících na konci července zavedla.

Co dalšího je nutné udělat?

Především se z dění v Karviné poučit a předejít tomu, aby se problém lokálního ohniska rozšířil do celého okresu, kraje a nakonec republiky. Naslouchat lidem a nebrat na lehkou váhu jejich podněty. A když to vláda nezvládá, přicházet s konstruktivními návrhy, předávat informace novinářům a nenechat lidi ve štychu. Karvinsko teď bude potřebovat výraznou podporu, region na tom nebyl konečně dobře ani před krizí. Bohužel politici promarnili řadu let, kdy se o blížícím se konci těžby na Karvinsku vědělo. OKD mělo finanční problémy, místo příprav a hledání nových investorů ale raději před problémem zavírali oči. Koronakrize všechno urychlila a dnes už vláda otevřeně mluví o konci těžby do roka či do dvou. To je v současné situaci ale opravdu málo času na přípravu.

A jak z krize ven? Jakou roli bude hrát Moravskoslezský kraj v nastartování ekonomiky a co vše by mohli udělat v této věci Piráti ze zastupitelstev krajů?

Na Karvinsku je nutné rychle naplánovat záchrannou síť pro tisíce zaměstnanců: rekvalifikace a příprava infrastruktury pro rozvoj podnikání. Vzorem mohou být nedávno zavřené Doly Darkov. Místo investičních pobídek pro globální investory bych se zaměřila na podporu malých a středních firem v regionu. Například formou sociálně odpovědného veřejného zadávání. Pandemie nám totiž ukázala, že tady máme spousty firem, které umí v krizi skvěle reagovat a přinášet řešení.

Mediální odbor MSK

Krizovou situaci v Karviné se přijel zabývat i předseda strany Ivan Bartoš

V OSTRAVSKÝCH ŠKOLNÍCH JÍDELNÁCH UŽ SE NEVAŘÍ BLAFY

Ostravský Pohreich se jmenuje David Valíček

Populární ostravský šéfkuchař David Valíček získával inspiraci v hotelu Burj al Arab v Dubaji, v restauraci Fig and Oliv na Manhattanu, v KPMG u Michellinského kuchaře Stacey Harrise nebo v londýnské Berners Tavern u šéfkuchaře Jasona Athertona. Ve svém Food Atelieru v Dolních Vítkovicích vaří pro malý počet hostů, plně se jim při tom věnuje a chce se s nimi podělit o chutě, které poznal na svých cestách. V jeho gastronomii se spojuje tradiční česká kuchyně s moderními technikami vaření a asijskými vůněmi. Díky projektu Fajne školní bistro se michellinský kuchař vydává pomáhat kuchařkám ve školních jídelnách.

Nový projekt Fajne školní bistro vyháňá blafy ze školních jídel. Jak to dělá? Stejně jako v pořadu Ano, šéfe! jídelnu navštíví šéfkuchař. Jeho úkolem však není břitké hodnocení, po kterém kuchařky dají výpověď. Šéfkuchař přichází jako partner: radí, jak vařit moderně, chutně a přitom zdravě, kuchařkám pomůže s organizací i s přípravou pokrmů, a vyladí servírování, aby byla jídla lákavá už na pohled. Děti pak přicházejí domů s tím, že chtějí od maminky přesně to, co dnes obědvali ve školní jídelně. Projekt Fajne školní bistro „upekla“ ostravská náměstkyně pro školství a sport Andrea Hoffmannová.

Andreo, jak se zrodil nápad na Fajne školní bistro – mohou za to vzpomínky na dětství?

Musím přiznat, že jsem do školní jídelny nechodila. Vařila mi babička, proto mě celé školní stravování minulo, což je možná jeden z důvodů, proč se ten nápad zrodil. A pak přišlo setkání s kuchařem Davidem Valíčkem v jeho Food Atelieru, které se odehrálo shodou okolností v době, kdy jsem na magistrátu přezkoumávala stávající program pro školní jídelny. Zjistila jsem, že utrácíme poměrně velké peníze za školení pro kuchařky, a to bez jakéhokoliv reálného výsledku. Přemýšlela jsem, jak zužitkovat peníze jinak, lépe,

efektivněji. Drahé školení na magistrátu kuchařky neoslovovalo a nezajímalo. Celé to vzdělávání bylo třeba postavit úplně jinak. Oslovila jsem Davida s nápadem udělat něco podobného jako Ano, šéfe!, ale pro školní jídelny.

Jak probíhá Fajne školní bistro? A jaké cíle má?

Školství a vzdělávání, to podle mě nejsou jen děti, ale i školští pracovníci – pedagogičtí i nepedagogičtí. Interaktivní a zajímavá výuka se zkrátka týká všech. Proto jsme spolu s Davidem Valíčkem připravili pro kuchařky sérii praktických – zajímavých a interaktivních – workshopů. David kuchařky

navštíví v jejich přirozeném prostředí a pomůže jim s recepty, s vařením i se servírováním. Spolu s kuchařkami se do projektu zapojí i studenti středních škol. Naším cílem je představit moderní způsob stravování, který bude atraktivní a chutný pro děti a zajímavý i pro personál v kuchyni.

„Během základní školy si vytváříme vztah ke stravování. Pokud děti vymění obědy za fast food nebo nebudou obědovat vůbec, vybudují si nezdravé stravovací návyky na celý život.“

Věřím, že tím ušetříme i část financí za jídlo, které dosud končilo ve zbytcích. A především chceme motivovat kuchařky našich základních škol, aby vařily zdravě a chutně.

Vnímáš tedy Fajne školní bistro jako formu vzdělávání pro dospělé, kteří pracují s dětmi?

Vnímám, že nenásilnou formou reformujeme systém ve školních jídelnách,

zároveň komunikujeme s dětmi a ukazujeme jim, že k jídlu lze přistupovat jinak. Jsem ráda, že s projektem souzní jak kuchařky, tak strážníci. Projekt Fajne školní bistro navíc vedle kuchařek zapojuje i studenty hotelových středních škol, budoucí kuchaře, kteří spolu s nutričními terapeuty pomáhají s přípravou jídel při samotném workshopu. Během něho tedy spolupracují kuchařky, studenti i budoucí kuchaři...

... a čtvrtá skupina, což jsou děti – koncoví spokojení strávníci.

Děti, které se ve školních jídelnách stravují, jsou posledním, ale zásadním článkem řetězu. Ty se snažíme se podpořit v tom, aby se dokázaly rozhodnout, jaké jídlo chtějí a jak velká má být porce, aby se pak jídlo zbytečně nevyhazovalo

Proč je důležité, aby bylo v jídelnách kvalitní jídlo?

Myslím si, že kvalitní jídlo je důležité všude a pro všechny, nejen ve školních jídelnách. Ovšem v určitém věku si k jídlu vytváříme vztah a budujeme si stravovací návyky, které si s sebou neseme celý život. Dnes dětem v jídelnách často nechutná, nechodí tam a nejlépe pravidelně, což je asi nejhorší. Peníze na obědy a stravenky si šetří na rychlé občerstvení nebo je utratí

za něco jiného a nejlépe vůbec. Takový přístup ke stravování se pak s člověkem táhne celý život.

Jak je projekt v tuto chvíli rozšířený a jak dobře funguje?

Máme velmi dobrou zpětnou vazbu – od dříve zapojených, ale i od nových škol. Od dětí, kterým v jídelnách chutná, i od veřejnosti. Těší mě, když třeba slyším, jak dítě nadšeně přišlo domů s tím, že chce uvařit přesně to, co obědvalo ve školní jídelně. Ozvala se nám i řada měst v našem kraji, která by se chtěla stát součástí projektu.

Fajne školní bistro už funguje jeden školní rok, ale i tak se neustále učíme a snažíme se ho zlepšit. Především nám jde o zjednodušení přípravy jídel. Vycházíme z podmínek škol – každá má trochu jiné vybavení a vaří pro jiný počet strávníků. Zatím za sebou máme 10 jídelen, ale naším cílem je objet všechny ostravské základní školy a školky.

Na některé se v tomto období zřejmě nedostane, proto jim nabídneme jednodenní workshop vaření. David Valíček nenavštíví kuchařky těchto škol, ale naopak kuchařky navštíví Davidovu kuchyni. Tam společně stráví celý den a budou si zkoušet nejrůznější recepty.

Mediální odbor MSK

KUCHAŘKA PRO KUCHAŘKY

Úsilí završí pomyslná trešnička na dortu – naše vlastní kuchařka. Rozhodli jsme se vydat knihu s recepty, které jsme i vyzkoušeli na jednotlivých školách. Každé jídlo bude popsáno, krásně nafoceno a bude splňovat nutriční i cenová kritéria, takže bude pro školy dostupné. Kromě receptů na zdravé a moderní pokrmy bude naše kniha i „kuchařkou“ pro to, jak celou změnu stravování na škole zvládnout a zorganizovat.

VÝLET NA HLUČÍNSKO, ZA ZEMÍ I LIDMI

Martin Tomášek, Kozmické ptačí louky

Odvážně a s pokorou chce v případě svého zvolení pracovat pirátský kandidát na senátora pro obvod Ostrava-město Martin Tomášek. Stejně chce uchopit také oblast „zelené politiky“. Martin má k přírodě blízko a ví, jak podstatný je zodpovědný přístup ke krajině našeho domova. Porubský místostarosta a vysokoškolský učitel nejraději relaxuje na horách nebo na procházkách a cyklovýletech po okolí. Častým cílem jeho toulek je také Hlučínsko. Prozradil nám proč.

Pro mě jako Porubana je kraj rozkládající se mezi řekou Opavou a hranicemi s Polskem především prostorem pro rekreaci. A to i když jsme – před bezmála třemi desetiletími – nejdůležitější krok našeho společného života učinili sice na porubské radnici, ale svatební hostinu prožili v prostorách šilheřovického zámku a přilehlého parku.

Asi nejčastějším výletem s našimi dětmi a psem bývala kdysi Loděnice Děhylov. Stále ji máme rádi, ale naši

jsem si i o poznání klidnější místa – Bažantnici, údolí Polančice nebo sviňovskou Rezavku. Letos na jaře jsem pro nás objevil také Kozmické ptačí louky, uměle vytvořený přírodní klenot, kterým lidé začínají zdejší přírodě splácet mnohaletý dluh. Malá pomoc s vyžínáním trávy pod ohradníky chránící exmoorské koníky mi umožnila uvědomit si náročnost práce v krajině i její potřebnost.

Jsem rád, že na Hlučínsku působí vedle státních institucí rovněž nadšení jedinci a spolky, kteří si krásu kraje uvědomují a začínají pečovat o zachování (někdy spíše znovuoživení) jeho jedinečné historické a přírodní podoby. Ať už jde o záchranu prvků prvorepublikového opevnění, obnovu polních cest, které kdysi přirozeně propojovaly obce a políčka a lidé u nich vztýčovali symboly své víry, vytváření oáz kolem pramenů uprostřed širých sjednocených lánů sloužících jako útočiště pro zvířata i znavené poutníky nebo přímo přechod k trvale udržitelnému hospodaření zahrnujícímu pěstování tradičních plodin, obnovu starých odrůd ovocných stromů i osvojení si

šetřnějších způsobů, jak o krajinu pečovat.

Se všemi těmito aktivitami je spojena nejen tvrdá práce, ale i společné, komunitní prožívání různých fází roku i dne, schopnost zastavit se a rozhlédnout, věnovat pozornost onomu tady a teď, které nás spojuje s dávnými tradicemi, našimi předky a domovem. Na jedné cyklopouti organizované Hlučíňáky jsem byl, hodně jsme cestou od Štěrkovny viděli a dorazili do kouzelného, dokonale ukrytého prostoru Nad Vaňurkou. Na místě, kde nebylo donedávna

NIC, vzniklo společným úsilím NĚCO. Držím mu palce, ať žije a vzkvétá.

„Podpořím všechny kroky vedoucí k trvale udržitelnému hospodaření, především k odstranění krutosti v chovu zvířat, k zadržování vody v krajině, k péči o lesy a krajinu.“

www.martindosenatu.cz

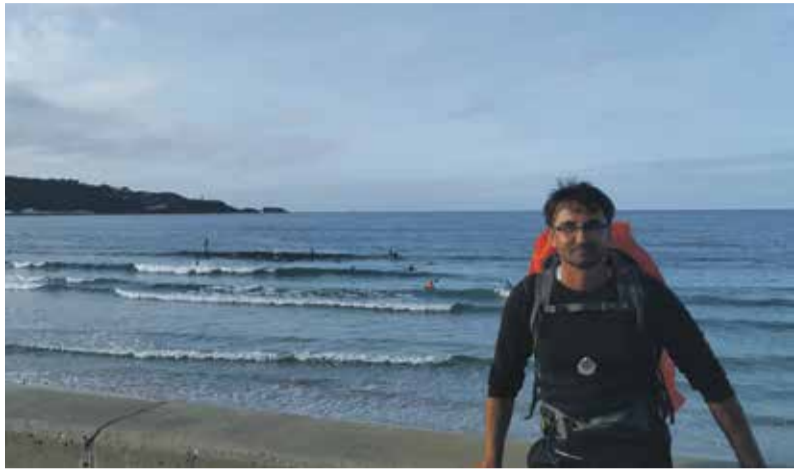
Jana Ožanová,
Martin Tomášek

Nádherné odpočinkové místo na hranici Markvartovic a Hlučína

HISTORIK RADIM KRAVČÍK O SVATOJAKUBSKÉ POUTI: „I CESTA MŮŽE BÝT CÍL“

V loňském roce podnikl historik a bývalý kastelán Radim Kravčík pěší cestu do jednoho ze tří nejvýznamnějších poutních míst křesťanského světa. S batohem na zádech vyrazil z rodné Karviné a odložil ho až ve španělském Santiagu de Compostela. Mezitím strávil 116 dní svého života a 3158 kilometrů na nohách. Radim se na své svatojakubské pouti přesvědčil o tom, že i cesta může být cíl. Teď ho čeká cesta další, cesta do Senátu. Nezbývá než doufat, že i tentokrát šťastně dorazí do cílové stanice.

Radime, jak se ve tvé hlavě zrodil nápad vydat se na svatojakubskou pouť?

Myšlenku na pouť jsem v sobě živil už nějakou dobu, ale teprve s blížící se čtyřicátkou ve mně poprvé uzrálo rozhodnutí do toho jít. Trochu jsem bilancoval nad životem a cítil jsem, že potřebuji nějakou změnu a nový impulz.

Dojít pěšky z Karviné do Santiaga zabere nějaký čas. Uvolnili tě z práce?

Věděl jsem, že budu potřebovat minimálně čtyři měsíce. Ten nový impulz v životě jsem vzal od podlahy. V práci jsem dal výpověď, s manželkou jsem ještě stihl oslavit narozeniny a pak jsem vyrazil. Ta pouť pro mě byla takový očistný rituál, nový začátek.

Jak se tak dlouhá pěší túra plánuje?

Podle mapové aplikace jsem trasu Karviná–Santiago odhadl na nějakých 2 800 kilometrů. Cestu jsem si rozfázoval na jednotlivé dny a ze začátku jsem si zakázal ujit víc než 25 kilometrů denně. Tělo se postupně adaptovalo a za polovinou už jsem bez problému zvládal i 40 kilometrů. Vyšel jsem směrem na Havířov, Ostrov, pokračoval jsem na Mikulov a pak už mířil k hranicím. Do Španělska jsem došel přes Rakousko, Německo, Švýcarsko a Francii. Oproti původnímu plánu se mi pouť ve skutečnosti natáhla na 3 158 kilometrů, které jsem ušel za 116 dní.

Existuje nějaká „povinná výbava“ běžného svatojakubského poutníka?

Pro dnešního poutníka je klíčové mít u sebe kreditní kartu a mobilní

telefon. V mobilu jsem měl nahané mapové podklady. Neobešel bych se ani bez spacáku, nějakého náhradního oblečení a pláštěnky. Jinak zjistíte, že další věci jsou zbytečné a každé kilo navíc, které nesete na zádech, je zatraceně cítit. Platí nepsané pravidlo, že by člověk měl nést maximálně váhu deseti procent své tělesné hmotnosti.

Většinu pouti jsi šel na podzim, byl to záměr?

Já nemám rád chození v horku. Nejvíce lidí do Santiaga putuje přes léto. Díky tomu, že jsem vyrazil mimo hlavní sezónu, jsem až do poloviny Francie téměř nikoho nepotkal. Občas jsem byl dokonce v ubytovně pro 40 lidí sám. Více poutníků jsem potkal až dva tři dny před Santiagem, kdy se sbíhaly trasy.

Samota ti nevadila?

Byl jsem rád sám. S lidmi se po cestě potkáte, můžete se navzájem inspirovat, předat si zkušenosti, můžete s nimi i část pouti sdílet, ale pak se zase oddělíte. Na nikoho se nevážete a můžete být jen se svými myšlenkami. To mi vyhovovalo.

To musí být zážitek, dojít po tak dlouhém putování do cíle...

Do Santiaga jsem došel 2. prosince. Trochu mě mrzelo, že hlavní cíl, katedrála s hrobem svatého Jakuba Staršího, byl zrovna v rekonstrukci a nešlo si ho prohlédnout zevnitř. Na místě jsem strávil pár dní, potkal se s dalšími poutníky a pak jsem se vydal na dlouhou cestu vlakem a autobusem domů. Santiago je místo s úžasnou atmosférou. Tady ale platí, že cesta je cíl.

Teď je před tebou jiná cesta, cesta do Senátu. Co bude na jejím konci?

Karvinsko se dnes ocitlo na křižovatce a já tvrdím, že historie není budoucnost. Současnou situaci vidím jako příležitost ke změně a rád bych se na této změně podílel a aktivně určoval její směr. Proto budu v Senátu iniciovat a podporovat transformaci Karvinska na region založený na průmyslu 4.0, moderním vzdělávacím systému a čistém životním prostředí.

Budu podporovat legislativní návrhy, které přispějí k řešení společenských problémů, jakými jsou obchod s chudobou, exekuce, hazard, špatné životní prostředí a devastace kulturního dědictví.

Jana Ožanová

Svatojakubský poutník Radim Kravčík

INSPIROVALA VÁS RADIMOVA CESTA A LÁKÁ VÁS SVATOJAKUBSKÁ POUŤ? TADY JE PÁR JEHO RAD A POSTŘEHŮ:

Kde přespat?

Součástí tras svatojakubské cesty je síť ubytoven. V Česku, Rakousku nebo Německu jsem měl s sebou ještě stan, tamní kempy byly na dobré úrovni a vyšly levně. Později už jsem využíval výhradně ubytovny. Pro představu vypadají trochu jako na vojně, jsou to velké místnosti s poschodovými postelemi, kde dostanete papírovou ochranu místo prostěradla a využijete svůj spacák.

Na kolik celá cesta vyjde?

Záleží na tom, jak pouť pojmete. Já jsem ji nechtěl mít úplně low-cost a ta místa si užít, poznat tamní lidi, jejich gastronomii a podobně. Celý výlet mě stál zhruba sto tisíc korun. Určitě by se to dalo stlačit, na cestě jsem třeba potkal dvojici mladých Němců, kteří nakupovali v supermarketech a vařili si levná jídla.

Na jaký terén se připravit?

Využíval jsem převážně oficiální svatojakubské trasy. Jejich síť je logicky nejhustší ve Španělsku, pořád se ale rozšiřuje prakticky po celé Evropě, včetně Rakouska a Česka. Stav a terén jednotlivých úseků tras je různý. Chvilí jdete po asfaltu, pak zase polňačkami a ve Španělsku, kde jsem byl v listopadu a přišlo tam někdy i pět dní v týdnu, jsem se místy spíše brodil potoky vody.

Co je to kredenciál a k čemu slouží?

Během cesty sbíráte razítka s daty, která jsou zaznamenávána do poutního pasu. O vydání této poutní knihy je možné si zažádat i v České republice. Všechna razítka z celé cesty pak tvoří potvrzení o vykonání této pouti. O poutnicích se vedou také statistiky v Kanceláři poutníků v Santiagu. Na konci cesty jdete do diecézní kanceláře, kde mají vyvolávací systém jako v bance. Vystaví vám potvrzení, takový diplom, a vyplníte dotazník.

Celé putování je velmi oficiální a má svá pravidla i zvyky. Jednou ze zmíněných tradic poutě je pozdrav – Buen camino, který znamená v překladu něco jako „Měj dobrou cestu“. Pozdrav má hlubší význam, není to jen o tom, že druhému poutníku přeje, aby měl dobrou cestu do Santiaga, aby dobře došel. Přejeme mu, aby měl dobrou životní cestu, dobrý, krásný a šťastný život.

Buen camino všem!

MĚSTA SE VRACÍ K PŘÍRODĚ:

KVĚTINOVÉ LOUKY NAHRADÍ ANGLICKÝ TRÁVNÍK, TRVALKOVÉ ZÁHONY ZAS KVĚTINÁČE

Ačkoliv o letošních prázdninách nebyla o dešť nouze, ještě loni bylo tématem číslo jedna sucho. Přestože jsme všichni rádi, že se katastrofické scénáře zatím nenaplnily, neměli bychom propást příležitost změnit způsob péče o zeleň ve městech.

Otec lučních trávníků Rostislav Řeha

Právě sucho nám totiž ukázalo, že udržovat nakrátko posečený trávník je zbytečně nákladné a často dokonce škodlivé. Stále více měst tak letos, pravda částečně i v důsledku koronakrizy, upustilo od intenzivního sečení travnatých ploch.

Příkladem v Moravskoslezském kraji jde centrální obvod Ostravy, kde se o změnu zasadil místostarosta Rostislav Řeha (Piráti). Aktuálně má v centru Ostravy na 15 místech necelý hektar lučních trávníků. „Sekání trávníku vysušuje plochy a ničí přirozený domov velkého množství živočichů. Rostlinám vůbec nedovolí se rozvinout. Významně to snižuje biodiverzitu a zůstává nám pak ve městě jen několik málo odolných druhů, které takové zacházení snesou,“ vysvětluje.

Inspirovat se nechali nadšenci v Karviné. „Loni jsme začali s guerillovým zahradničením. Chtěli jsme tak upozornit na zanedbanou městskou

zeleň. Osázeli jsme zpustlé betonové květináče pestrobarevně kvetoucími trvalkami. Květiny přežily horké léto a sklízely obdiv. Technické služby ovšem nakonec květináče odvezly a zlikvidovaly. Letos jsme se tedy rozhodli zvelebit trávník u našeho domu a vysadit květinovou louku tam. Město totiž kromě travin nemá květnaté plochy a lidé štví i otravný zvuk sekaček, po kterých zůstávaly jen sluncem spálené holiny bez života,“ dodává karvinský Pirát Michal Šoltys, kterému s financováním pomohl Radim Kravčík v rámci své senátní kampaně.

Na místo si pozvali odborníka, kontaktovali technické služby a dohodli se, jak louku označit a ohraničit. „Nápad mě nadchnul, předzahrádky tady na sídlišťích mívaly velkou tradici. Pro jistotu jsme ale získali souhlas všech nájemníků v domě a koncem května se pustili do práce. Nejdříve jsme odkryli horní vrstvu trávy, navezli nový substrát, na něj vyseli směs trvalek a letniček a dál

jme to nechali na přírodě. Během měsíce a půl nám vyrostla nádherná květinová louka, která kypí životem. Jsou tady vidět včely, čmeláci, motýli a spousta dalšího hmyzu, který jinde v okolí takovou pastvu nenajde. Lidé se zastavují, pořizují si fotky a snad se inspiroují,“ vysvětluje smysl projektu Radim Kravčík.

Hlavním cílem je ukázat vedení města i občanům, že to jde a má to smysl. Že díky květnatým loukám město ušetří peníze za sekání, nabídne lidem na sídlišti pohled na krásné květiny, sníží teplotu v letních měsících a pomůže také lépe vstřebávat vodu při bleskových povodních. Sucho a bleskové povodně jsou totiž spojené nádoby. „Oba problémy způsobuje to, že se voda nedokáže vsakovat do půdy a zůstává tam. Květinové louky by proto mělo mít každé chytré město,“ dodává Rostislav Řeha.

Jana Ožanová

UMĚNÍ A KULTURA POMÁHAJÍ SPOJOVAT LIDI

Dramaturg kulturních akcí, kurátor výstav, cestovatel, herec, moderátor, básník, textař písní, zpěvák v kapelách KOFE-IN a Munroe, novopečený otec, opavský zastupitel a teď už i kandidát do krajských voleb za Piráty. To všechno je Jan Kunze, renesanční člověk s velkým srdcem. V kulturním prostředí plave jako ryba ve vodě a vypadá to, že vším, čím je, je rád. A o tom byl také náš rozhovor, o umění a o životě.

S Honzou jsme se potkali v Opavě, kde žije, nad šálkem kávy. Kofein asi k životu při plnění všech jeho rolí potřebuje. Koneckonců je to i název jedné z kapel, ve kterých hraje.

Honzu, kde na to všechno bereš energii?

Všechny věci, co dělám, mě baví. V tom je asi ten klíč. Někdy ve všem běžím jako o závod, koncert střídá výstavu, ale pak, když je čas, tak si odpočinu. Hodně mě nabíjí moje devítiměsíční dcera Ella, je úžasné pozorovat toho malého člověka, jak se učí, jak objevuje svět...

Otcem ses stal v o něco vyšším věku. Vnímáš to nějak?

Už někdy na gymnáziu jsem věděl, že nechci mít děti brzy. Byla 90. léta,

svět se otevíral, chtěl jsem cestovat, psát knihy, dělat muziku, všechno a všude objevovat. Sbíral jsem příběhy, inspiraci a tvořil jsem. Spousta lidí mi dnes říká, že je těžší mít děti, když jsi starší, ale já bych to stejně neudělal jinak. Je pravda, že je člověk asi víc vnímavý na všechna možná rizika. Mám ale pocit, že si to otčovství teď víc užívám.

Předtím jsi stihl procestovat půl světa...

Svět je překrásné místo k narození. Mrzí mě, že lidský život neskýtá dostatek času poznat ten spektakulární zázrak mnohem víc. Ať už jsem se procházel ulicemi Mexico City, Rio de Janeiro, Jarkarty nebo trávil čas ve vesnicích domorodých Himbů v severní Nambii, nikdy mě nepřestalo udivovat to, že všude žijí lidé, každý se svým životem, se svým

trápením i radostí. Každý potřebuje k životu něco jiného. Já rád poznávám, učím se a tvořím. Mám stále za to, že život je velmi krátký a je třeba ho žít intenzivně a plně!

Jak se na tvé práci projevily výpadek v době koronavirových opatření?

Vlastně jsem se ani moc nezastavil, musel jsem přesunout nebo zrušit spoustu akcí. Do toho jsem odpovídal na různé dotazy a oběžníky ohledně toho, v jak velkém průseru se kulturní scéna nachází. Nejvíce pozitivní pro mě byla skutečnost, že jsem mohl být s rodinou celý den doma, i když jsem pracoval. Být s miminkem takhle intenzivně, to se dnes dostává jen maminkám, tátové makají.

Co se ti za dobu tvého působení v opavské kultuře povedlo, na co jsi hrdý?

Byl jsem u zrodu Opavské kulturní organizace (OKO). Za dvanáct let v OKO jsem připravil a realizoval stovky koncertů, přednášek, divadelních představení, festivalů a výstav. Stojím za realizací opavského Poeziomatu a akcí ve veřejném prostoru, jako byla Barevná Jurta, Indiánské Teepee nebo třeba Básnický maraton, připravovaný společně s nakladatelstvím Perplex, které už 14 let s přáteli provozují a vydávají v něm současnou českou poezii a prvopřeklady. Některé naše knihy byly nominovány na významné literární ceny, jako je Magnesia Litera nebo Drážďanská cena lyriky. V opavském Domě umění

jsem rozjel několik výstavních cyklů, třeba s hudebníky, kteří mají přesah do výtvarného umění, vystavoval u nás Jára Švejdík nebo Milan Cais. 10 let vozím do města špičkové jazzové soubory nejen z České republiky. Už několik let se podílím na dramaturgii Majálesu Slezské univerzity. Jsem členem programové rady Slezského zemského muzea a festivalu Bezručova Opava.

Vždycky jsem se snažil přivést to nejzajímavější, co se děje na kulturní scéně, a přitom dávat prostor místním i zavedeným známým jménům. Umění a kultura jsou platformy pro komunikaci a společně sdíleným pozitivním zážitkem spojují lidi.

Hraješ ve dvou kapelách, musíš se při hraní žánrově „přepínat“?

Munroe je alternativní indie rock, který hraje ve dvou. Po hudební stránce je charakteristický syrovostí, výraznými riffy, silnými refrény, ale i divokým projevem. Vystačíme si s elektrickou kytarou, zpěvem a jednoduchou bicí smyčkou. Zatímco KOFE-IN je klasický velký šestičlenný band se dvěma kytarami, saxíkem i samplý. Za dobu, co existujeme, jsme koncertovali po celé republice, hráli několikrát na těch největších českých festivalech, realizovali několik koncertních turné, měli v televizních hitparádách videoklipy, vydali čtyři desky, posbírali nějaké ceny a hlavně si užili kopec muziky, zábavy, přátelství a srandy.

Mimoto i píšeš. Texty, básně, knihy. Chystáš něco nového?

Musím se přiznat, že už nepišu tolik jako dřívě. Na básně je třeba kontemplace, a když jste pořád v jednom kole, moc to nejde. Po dlouhé době mi koncem srpna vyšla třetí knížka s názvem Monstre Charmant, která je otiskem mých zápisků z posledních osmi let. Nový impuls k psaní vlastně přišel, když mě loni oslovili z jednoho literárního časopisu, jestli bych jim neposlal nějaké texty. Začal jsem se probírat svými deníky a texty v šuplíku a nakonec z toho byla kniha...

Co tě vlastně přivedlo k psaní?

Na gymnáziu jsem hodně četl, bavili mě beatníci jako Lawrence Ferlinghetti, Gregory Corso, Gary Snyder, stejně jako

František Gellner nebo Václav Hrabě, tam začaly i mé první literární pokusy. Taky jsem si vždy vedl deníky z cest a zemí, které jsem navštívil. To nutkání ke tvorbě mám v sobě asi nějak zakódováno. Tvorbu beru jako způsob poznávání nejen okolního světa, ale i sama sebe.

Můžeme se těšit na nějakou novinku i v hudební branži?

Na jaře vyšlo nové EP KOFE-IN s názvem Ať to trvá věčně a na podzim vyjde na vinylu nová deska Munroe a k ní samozřejmě spousta vizuálního materiálu jako videoklipy, dokumenty a fotky. Snažili jsme se držet našeho minimalistického zvuku, ale okořenit ho i o lehké elektronické prvky, které na první desce nebyly. Tento rok je pro mě mimořádně plodný.

S dcerou Ellou, 2020

Kandiduješ do krajského zastupitelstva. V čem může být podle tebe kraj největším přínosem pro místní kulturu?

Moravskoslezský kraj je jednoznačně kraj hudebních festivalů, za těmi přicestuje nejvíce lidí. Za zmínku stojí i ostravská divadelní scéna. Nicméně rád bych viděl i podporu začínajících umělců a akcí. Hegemony už tady máme, ale je třeba myslet na to, že ta nejzajímavější a nejprogresivnější kultura vzniká vždy odspodu, z undergroundu a alternativních směrů. Taky bych rád, aby kraj více myslel i na vzdálenější lokality, jako je Bruntálsko a Osoblažsko.

Jana Ožanová

Namibie, 2016

„POSAĎTE SE, PROSÍM“

Jestli nám doba koronavirová poskytla něco pozitivního, pak je to možnost zastavit se. Sednout si. Přemýšlet. V dnešní uspěchané době nemá nikdo čas, jsme pořád v pohybu, spěcháme, pracujeme, plníme plány, podáváme výkony, běháme po horách nebo po úřadech. Občas je ale třeba vypnout. Relaxovat. Na chvíli zastavit, kdekoliv zrovna jste, ve městě, v parku nebo u vody.

Více příležitostí odpočívat ve veřejném prostoru teď budete mít i díky Pirátům. V rámci krajské volební kampaně můžete narazit na pirátské lavičky, které budou sloužit lidem na mnoha místech v Moravskoslezském kraji, protože #nabillboardsinesednes. Piráti je vyrobili svépomocí z palet a lavičky tak vlastně tiše komunikují část programu, který chtějí jejich kandidáti v kraji prosazovat:

- ☑ **Méne strategií na papíře a více užitečných projektů v ulicích.**
- ☑ **Zapojení komunity, protože cesta k oživení regionu je ve vztahu ke svému okolí**
- ☑ **Recyklace jako příklad udržitelné budoucnosti, která není zahlcena vizuálním smogem ani jednorázovými tretkami**

Na podobných hodnotách je založen i jiný pirátský projekt, který zaštitil

kandidát na senátora historik Radim Kravčík. Ve spolupráci se sochařem Stanislavem Zormanem se mu podařilo realizovat renovaci staré lavičky a její umístění na evangelický hřbitov v Karvině-Dolech.

Starost o to, na čem mohou lidé na veřejných místech odpočívat, má v popisu práce také Pirát David Witosz. Jako místostarosta městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz má ve své gesci

mimo jiné péči o městský mobiliář. Nedávno se tak podílel na náročném renovaci mobiliáře v centru Ostravy, díky které dostaly nejen lavičky, ale také odpadkové koše na exponovaných místech novou fasádu.

Jana Ožanová

BEZ PODPORY KRAJE OPAVA OPERNÍ SCÉNU NEUDRŽÍ

OPAVŠTÍ PIRÁTI CHTĚJÍ PROSADIT ZAPOJENÍ KRAJE DO SPOLUFINANCOVÁNÍ SLEZSKÉHO DIVADLA.

Kulturně založeným opavským Pirátům osud divadla leží na srdci. Není jim lhostejná dlouhodobá udržitelnost operní scény ve městě, ale uvědomují si, že bez významné a stabilní kooperace Moravskoslezského kraje samo město tuto scénu neudrží, jelikož na to nemá dostatečné zdroje ani žádné skryté rezervy. Proto chtějí usilovat o to, aby se Moravskoslezský kraj zapojil do spolufinancování Slezského divadla obdobně jako například v Ústeckém kraji. To může být cesta k tomu, aby byla opera v Opavě dlouhodobě udržitelná.

V Opavě se hraje divadlo v krásné historické budově na Horním náměstí již 215 let. Tak dlouhá doba prakticky bez přerušení je fascinující a zavazující zároveň. Činoherní a operní soubor Slezského divadla uskutečnil v roce 2019 celkem 282 představení pro 81 064 diváků. Divadlo je nedílnou součástí Opavy, každoročně se ale vynoří téma udržení či zrušení operní scény. Důvod je jediný, a to obrovské náklady na provozování tak velké instituce.

Není žádným tajemstvím, že opera je nejnákladnější divadelní formou vyžadující angažmá mnoha desítek umělců a souvisejících profesí. Opava je jedním z devíti měst v České republice, kde operní soubory působí. V Moravskoslezském kraji mají další operní scénu jen v Ostravě, přičemž opera v Opavě je tak lépe dostupná lidem z Krnovska a Bruntálska. Edukativní, kulturní a společenský význam divadel netřeba zpochybňovat. Nesporně patří do středoevropského prostoru i v dnešní postmoderní době.

Jak se operní domy financují jinde v ČR? Nejlépe je na tom Praha. Tam se o financování pražských třech operních scén stará státní rozpočet. V Opavě se na financování podílí město z 91 %,

stát ze 7 % a kraj pouhými 2 %. V roce 2019 představovaly celkové příspěvky na provoz divadla v souhrnu více než 95 milionů korun. V ostatních městech je to podobné. Jedinou výjimkou je Ústí nad Labem, kde se progresivní Ústecký kraj spolupodílí na financování divadla s městem rovným dílem padesáti procent. Model kooperativního financování úspěšně funguje v Rakousku a v Německu. Obdobný model spolufinancování města a kraje spolu se státními dotacemi by byl dobrým řešením. Je zřejmé, že město samotné si nemůže dlouhodobě dovolit vydávat na divadlo ročně cca 10 procent z celkového rozpočtu, což je zdaleka nejvíc z celé republiky. Tlak na omezení financování provozu divadla z rozpočtu města tak rok od roku sílí a stává se horkým politickým tématem.

Proč ještě v roce 2020 není spolufinancování nejvýznamnějších regionálních divadel ze státních a z krajských rozpočtů vyvážené a až na světlé výjimky leží téměř celá zátěž na městech samotných?

Státní instituce při vzniku krajů deklarovaly, že tyto se budou na kooperativním spolufinancování podílet, současný stav je ale takový, že v důsledku

dlouhodobé nečinnosti se s udržitelností profesionálních regionálních divadel musejí potýkat města na vlastní pěst. Konkrétně nejmenší a nejslabší Opava je již výdaji na udržení dvousouborového divadla značně vyčerpaná.

Od roku 2000, kdy kraje vznikly, apelují města a Asociace profesionálních divadel na stát, aby vytvořil jasný systém kooperativního financování regionálních divadel. Uskutečnilo se bezpočet

jednání, konferencí, kampaní, petici podepsaly desetitisíce lidí a to všechno bylo zatím marné. V krajském zastupitelstvu chtějí Piráti po říjnových volbách mimo jiné prosazovat právě zapojení kraje do systémové finanční podpory regionálních divadel.

Karel Záleský

Slezské divadlo

MODERNIZACE SKOKANSKÝCH MŮSTKŮ ZA TĚMĚŘ PŮL MILIARDY KORUN – SKOK DO NEZNÁMA NAMÍSTO PROMYŠLENÉ INVESTICE?

Komentář Pirátky Gabriely Macečkové, rodačky z Frenštátu

Skokanský areál srovnatelný s těmi v Alpách, jediný projekt svého druhu v republice, pořádání světových skokanských soutěží a kulturních a společenských akcí. Velkolepé plány a optimistické výhledy na využití areálu ve Frenštátě pod Radhoštěm po plánované rekonstrukci skokanských můstků, nad kterými zajásá nejedno srdce sportovního nadšence. Představa je to určitě pěkná, realita je ale poněkud strážlivější.

Piráti dění kolem chystané nákladné investice dlouhodobě sledují a my z Frenštátu jsme strávili hodiny studiem všech dostupných podkladů. Nijak nezpochybňuji potřebu rekonstrukce skokanských můstků a vítám plánovanou zřízení Muzea Jiřího Rašky. Zaráží mě ale rozsah investice a nesystematičnost navrhovaného řešení.

Neefektivní řízení investičního projektu, především díky absenci studie proveditelnosti, která by měla být automatickou součástí předinvestiční fáze každého projektu podobného rozsahu, je jen vrcholem ledovce. Chybějící studie proveditelnosti zároveň snižuje váhu architektonicko-urbanistické studie Vize 2030, do které město napul s krajem investovalo 700 000 Kč.

Nejen my Piráti, ale celá nynější frenštátská opozice má k projektu výhrady. Z mnoha diskuzí vedení města s opozicí vyplynulo, že mezi smluvními stranami, které podepsaly memorandum o spolupráci, se neřeší otázka údržby a provozu budoucího areálu.

Ve stejném duchu se vyjádřil i náměstek hejmana MS kraje Jaroslav Kania (ANO 2011), když uvedl, že se kraj v žádném případě nebude podílet na provozu a údržbě areálu. To samé zaznělo i na únorovém zastupitelstvu obce Trojanovice z úst starosty Jiřího Novotného. Tělovýchovnou jednotu Frenštát, která je závislá na dotacích města Frenštát a v době zpracování studie měla vůči městu dlouhý, můžeme také vynechat. Zbývá tedy město

Frenštát – a toto je největší obava místních obyvatel, kterých se na daný záměr nikdo neptá a kteří by raději uvítali investice do vlastní infrastruktury nebo jiných projektů.

Za zmínku stojí i skutečnost, že nedávno byl nově zprovozněn skokanský můstek v Harrachově, v současnosti jediný použitelný můstek v České republice. Ten má momentálně lepší zázemí pro pořádání celosvětových závodů a také větší podporu lyžařského svazu. Nabízí se tedy i otázka, zda česká kotlina „uživí“ dva areály světového měřítká.

Proto se opakovaně ptáme politiků ve vedení města:

Proč nebyla provedena technicko-ekonomická studie?

Proč se ustoupilo od původního záměru vybudovat z věže můstků expozici Jiřího Rašky? S kým se jedná na úrovni státu?

Jaká má být právní forma subjektu, který vznikne? Bude to nezisková organizace nebo podnikatelský subjekt?

A v neposlední řadě, co na to vlastně říkají samotní obyvatelé Frenštátu?

Jsem přesvědčena, že tak nákladný projekt se bez diskuze s občany a bez pořádné analýzy jeho udržitelnosti neobejde.

Gabriela Macečková

Skokanské můstky (autor David Šrubař)

ZUBAŘI DOŠLI. PROČ VÁS ODMÍTÁJÍ PŘIJMOUT A KDO POMŮŽE?

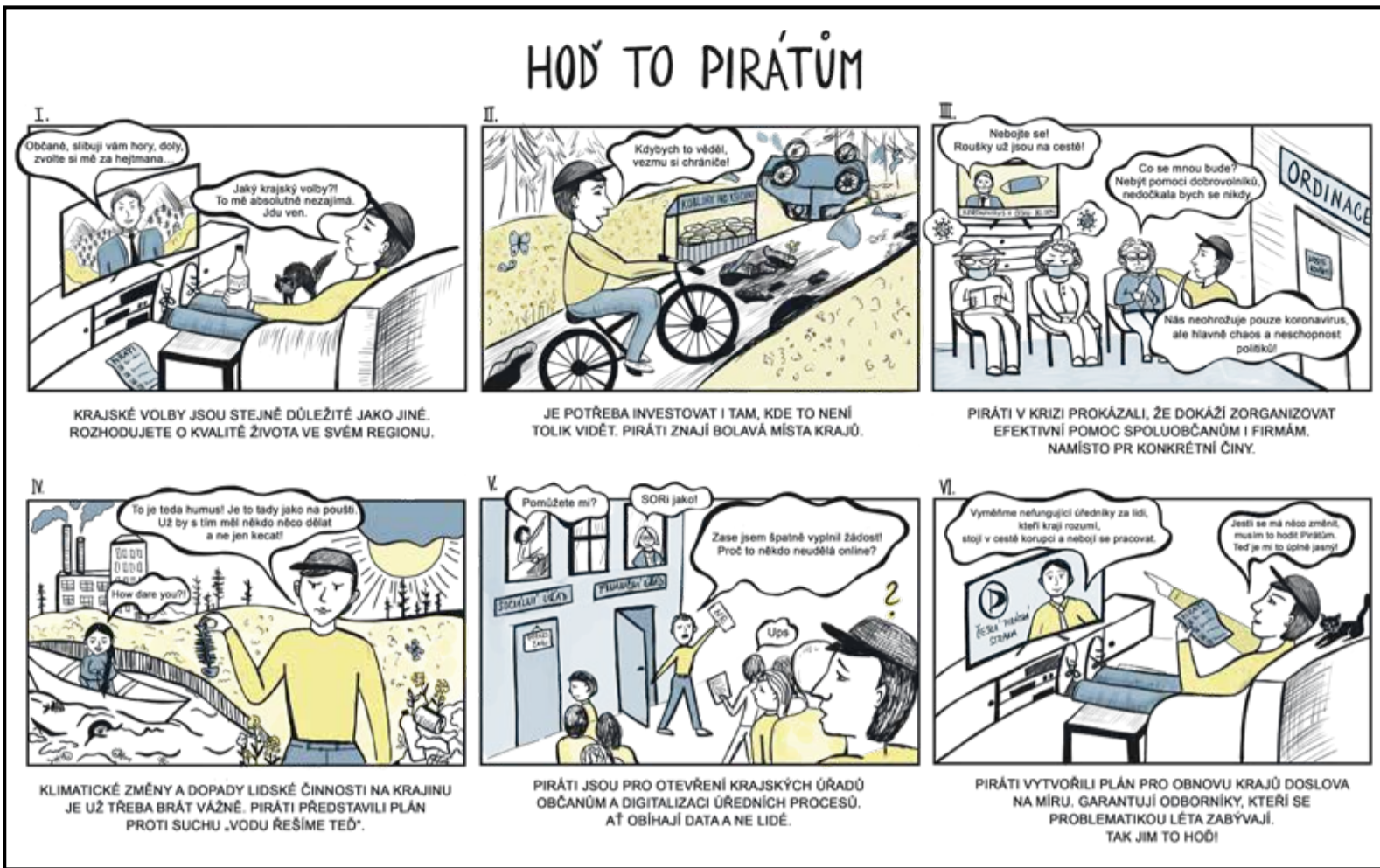
pokračování ze strany 1

„O tom, že by se pojišťovny skutečně masivně pokutovaly za nezajištění péče, jsme neslyšeli. Podle nařízení vlády musí být služba zubního lékaře pro pacienta dostupná v rámci dojezdové doby do 35 minut. Nezbyvá než vyvíjet na pojišťovny tlak. Jen díky tomu můžeme docílit, že každý pacient bude mít svého praktického lékaře, zubaře a že v akutním případě bude ošetřen v nemocnici. Pokud vám lékař nezajistí vaše pojišťovna, ověřte, zda nepomůže změna pojišťovny, každá může mít totiž nasmlouvané jiné lékaře,“ dodává Josef Pavlovic, člen resortního týmu zdravotnictví České pirátské strany.

A co tedy dělat, když nemůžete najít zubaře? Navštivte webové stránky <https://nedostup-napece.mzcr.cz/>. To je správné místo pro vaše podněty. Právě prostřednictvím tohoto webu se vaše stížnost stává oficiální, bude evidována a zpracována. Pojišťovna by Vám na jejím základě měla do 30 dnů odpovědět a situaci napravit. Pokud si bude stěžovat dostatečný počet pojištěnců, je to pro pojišťovny naléhavý signál, ukazatel, kde chybí zdravotní péče, a třeba konkrétně jaká. Pojišťovny tak mohou upravit smlouvy, aby zvýhodněnou nabídkou přilákaly lékaře do potřebné lokality. „Bohužel je to běh na dlouhou trať, ale tlak na pojišťovny ze strany občanů i ministerstva je cesta, která dává smysl. Jako Piráti trváme na tom, že každý musí mít právo na dostupnou zdravotní péči. Na druhou stranu je ale potřeba více investovat do prevence, protože například zubní kaz se jí dá téměř vymýtit,“ dodává Josef Pavlovic.

Mediální odbor MSK

PRAVDA O PIRÁTECH VS. HOAXY

Politická konkurence i jednotlivci se snaží pomoci lži a výmyslů manipulovat lidmi v náš neprospěch. Čistá politika, kterou Piráti přinášejí, vadí některým tradičním politikům a oligarchům. To nás vlastně může těšit, Jenže dezinformace se lehce šíří, ale o to hůře vyvracejí. Dalším zdrojem nepravd, co rozumně uvažujícího člověka zaručeně zvednou ze židle, jsou falešné profily na sociálních sítích a webové stránky tváříci se jako oficiální pirátské. Ale rozhodně nejsou. Pokud v tom i vy máte guláš, přinášíme upřesnění k několika z nejčastějších hoaxů.

✗ HOAX

Místopředsdkyně Pirátů Olga Richterová prosazuje masovou výstavbu bytů pro migranty z Afriky na úkor mladých českých rodin. V řetězových emailech a na sociálních sítích hromadně šířená lež sice vzbuzuje pobouření a hněv, ale jedná se o naprostý blud.

✓ PRAVDA

Olga Richterová nikdy nic takového neřekla. Naopak paradoxně dlouhodobě pracuje na dostupném bydlení pro české občany všech věkových kategorií a sociálního postavení. Za šíření smyšlených zpráv už byla dokonce podaná žaloba.

✗ HOAX

Lidem starším 70 let chtějí Piráti odebrat řídičské průkazy, stejně tak volební právo a omezit dostupnost lékařské péče. Nutíme prý seniory ke stěhování do domova důchodců a soužití s cizími lidmi. Zní to sice absurdně, ale i tomu řada lidí pro nedostatek ověřených informací věří. Jak to tedy je doopravdy?

✓ PRAVDA

Piráti se zasazují, aby žádní držitelé řídičských průkazů nebyli diskriminováni. To se týká i volebního práva, kde bychom uvítali možnost, například v komunálních volbách, volit i sedmáctiletým. Piráti nechťejí omezovat volební právo. To se týká i dostupnosti zdravotní péče, kterou chceme na nejvyšší možné úrovni pro všechny občany ČR bez rozdílu. Nediktujeme nikomu s kým, a kde chce žít. Prosazujeme propracovanou sociální politiku, která má za cíl zajistit sociální bydlení i starším občanům.

✗ HOAX

Předseda Pirátů Ivan Bartoš prosazuje, aby dva lidé žijící velkém bytě k sobě přibrali další dva nebo platili zvláštní daň. Cože?

✓ PRAVDA

Nic takového od pirátského předsedy nikdy nezaznělo. Uvědomujeme si krizi dostupnosti bydlení zejména ve velkých městech a podnikáme kroky na sněmovní i komunální úrovni pro zlepšení situace, což se například díky Pirátům na Magistrátu hl.m. Prahy daří.

✗ HOAX

Piráti podporují přijímání uprchlíků a v Evropském parlamentu, jejich europoslanci hlasovali pro legalizaci pašování migrantů, zavedení kvót, a také pro otevření přístavů lodím s uprchlíky.

✓ PRAVDA

Piráti se snaží řešit migrační politiku v souladu s mezinárodním právem. Stát i EU by měli bojovat proti nelegálnímu převaděčství, řešení případného azylu by se mělo odehrávat ideálně mimo EU.

Pirátská křížovka o trička

POMŮCKA: CV, EPITAF, IN, KTE, OIRT, SER, TIC	KRESLIŘ PETR ???	1. DÍL TAJENKY	INICIÁLY SKLADATELE DVORÁKA	KARBID TITANU	JMÉNO UČITELE NÁRODŮ	NÁPIS NA NÁHROBNÍ DESCE	ZNAČKA MILILITRU	LAHODNÝ NÁPOJ	ČÁSTICE HMOTY	VRSTVA BUNEK	ZNAMENÍ ZVĚROKRUHU	ZESÍLENÝ ZAPOR	LUDOLFOVO ČÍSLO	AGRÁRNÍ KOMORA ZKR.
MAJÍCÍ DLOUHÉ UŠI ŽEN. ROD					JMÉNO HERECKÝ WATSON				SPORTOVNÍ TYM					
JMÉNO HUDEBNÍKA HLADÍKA					OPLOČENÍ LAT. ZKR. SOUVĚZDÍ HADA				MALÝ KŮN POVRCHOVÝ DŮL					
INICIÁLY SPISOVATELKÝ NĚMCOVÉ			NEURČITÝ PŘEDMĚT BAVIČ				STŘET MEZINÁROD. ORGAN. PRO ROZHL. A TV						2. DÍL TAJENKY	AFROASITĚ
ASOCIACE CESTOVNÍCH KANCELÁŘÍ ZKR.				VKLÁDÁNO DO ZEMĚ K RŮSTU SEVERAN				HESLO PRAOBYVATEL ITÁLIE				PŘITAKÁNÍ ASIAT		
NETEČNÝ PLYN (NE)					SPISOVATEL KAREL VÁCLAV ??? HONY				PLANETA MLÁDĚ SLEPICE					
	JÁMA ZASTAR. DOPROVOD					PÁN. SPOL. OBLEK HUDEBNÍ VIDEO			LIKNAVEC AMERICKÝ HEREC JOHNNY ???					
UHLAZOVACÍ PAPIR						ZÁRMUTEK ZASTAR. OBYVATEL SKOTSKA				MÍSTO POSL. ODPOČINKU PŘÍSTAV ZASTAR.				
STÁŘÍ				ČESKÁ LÉKAŘSKÁ SPOLEČNOST HLODAVEC			TĚLOCVIČNÝ CVIK TAMTEN			UMĚLECKÁ DVOJICE ŠVÉDSKÝ AUTOMOBIL				
NĚMECKÁ PŘEDLOŽKA VE			ZNAČKA HODINEK STATKÁŘKY					VÝPRAVNÁ BÁSEŇ VÁPENCOVÉ ÚZEMÍ				ŽIVOTOPIS LAT. ZKR. JEMNÁ OMTKA		
PARKOVÉ JEHLIČNANY					DÍLENSKÝ STŮL ZN. MOBILNÍCH WC				PRAŠIVÉ POHNUTKA					
OSVĚDČENÍ					UMĚLA VYVÝŠENINA HRAD OKR. KLATOVY				TAHLE CITOSLOVCE ŠTĚKÁNÍ					PROTESTANT
	PŘÍTOK VÁHU	JMÉNO SKLADATELE JANAČKA ZTEČ				HYDROXID SODNÝ POLOHA V JÓZE				BÝVALÝ PREZIDENT USA MĚNA USA				
ŠKAREDÁ							NAPADANÁ HMOTA ČÁST STROMU				SPZ KLATOV ŘÍM. BÁSNIK OVIDIUS ???			
ČÁSTI UST				NOVINY MAGISTR ZKR. TITULU				MIMOZEMŠTAN OZVĚNY					INICIÁLY HERCE LIPSKÉHO LESÍK	
CITOSLOVCE BOLESTI			AUTOR KORÁNU INIC. ZPĚV. OLMEROVÉ						NÁDOBA NA VODU MĚSTSKÁ POLICIE					
3. DÍL TAJENKY										HNĚTĚNÍ SVALŮ MN. Č.				
SYMBOL LÁSKY					KOUPACÍ NÁDOBA					CHŮZÍ PRO-CESTOVAT				

Tajenku křížovky pošlete na krizovka@pirati.cz. Tři vylosovaní dostanou pirátské tričko.

SLEDUJTE NÁS NA:

